

Ông Ṭ ḅ ung tḥ và bị t cḥ c không tḥ ṣ ng lâu ḥ n sáu tháng.

Ông bình ṭ nh cḥ cái cḥ t, và vui ṿ ṣ ng nḥ ng ngày ng̣ n ng̣ i còn ḷ i, mà không bi ai, không ṣ ḥi. Ông mụ n sau khi cḥ t, gia đ̣nh làm đ̣m tang theo ý riêng c̣ a ông. Bà ṿ nghe đ̣ n dò cách tḥ c làm đ̣m tang ḳ đ̣ , thì nói gị ng bụ n, ṿ i đ̣i ṃ t c̣ u kḥ n:

- Em nghe nói ngày x̣ a ̣ Hụ , ng̣ ̣ i đàn bà đ̣ u tiên đi xe đ̣ p, ḅ c̣ thành pḥ pḥ nḥ , xem nḥ là Me Tây, nḥ ḳ phá họ i phong hóa ṇ i đ̣ t tḥ n kinh. Cho đ̣ n khi chị c xe g̣ n máy hị u “Velo Solex” ra đ̣ i, ng̣ ̣ i đàn bà đ̣ u tiên x̣ ḍ ng, cũng ḅ xem nḥ là tḥ côn đ̣ , cao ḅ i du đ̣ ng, cḥ ng ai dám giao du thân ṃ t. Đ̣ n nḥ bà Thu, ṿ n là ṃ t công chúa, dù là con c̣ a ṿ pḥ đ̣ , là ng̣ ̣ i đàn bà có xe ḥ i, và lái xe ḥ i đ̣ u tiên ̣ Hụ , cũng ḅ thiên ḥ nghi ng̣ oan ̣ c đ̣ n cái đ̣ c ḥ nh c̣ a bà, mà sụ t đ̣ i không kị m đ̣ ̣ c ṃ t ṭ m cḥ ng. Tḥ mà bây gị , anh ḅ o em làm đ̣m tang khác thiên ḥ , không gị ng ai, thì cḥ u sao ṇ i ḷ i tị u đ̣m c̣ a bà con, ḥ hàng!

Ông Ṭ c̣ ̣ i, nhìn ṿ và nói:

- Cái gì cũng pḥ i có kḥ i đ̣ u, có ng̣ ̣ i làm tṛ ̣ c, ṿ sau thiên ḥ tḥ y hay mà làm theo. Không ai kḥ i đ̣ u c̣ , thì làm sao có tị n ḷ đ̣ mà ḅ t cḥ ̣ c? Tḥ i tṛ ̣ c ṇ u không có cô, bà nào dám tiên phong leo lên xe đ̣ p, thì bây gị đàn bà đi ḅ cho ṛ c̣ ng ra. Ngày nay, còn có ai x̣ m khi tḥ y các cô, các bà đi xe đ̣ p, xe g̣ n máy và lái xe ḥ i đâu?

- Sao anh bắt em phải làm cái việc khác đời, cho tôi cho nghỉ phép em. Em đâu phải là hàng người thiếu gan dạ, đời có thể phải làm việc luồn, khen chê của thế gian ?

Ông Tô trả lời với giọng rất bình tĩnh:

- Chắc là anh mong nhờ nhờ cu cậu đi cứu anh, mà em cũng không giúp anh được sao? Ai có nói gì, thì em cũng bỏ đó là ý nguyện của anh trước khi chết. Mà có lẽ, mọi người đi cứu anh muộn hơn vậy, em khi còn sống thích cho ai. Em không làm theo ý nguyện, anh chết không nhảm nhí, làm sao linh hồn siêu thoát? Nhờ thế, em không sợ anh vu khống phá em mãi sao?

Nghe đời này, thì bà Hoa tái mặt. Bà vẫn sợ ma, sợ người chết, sợ bóng tối, sợ sự thiêng liêng. Bây giờ ông chết còn sống, bà có thể lên áp, bắt nạt ông được, chờ sau khi ông chết rồi, thì bà phải chịu thua, phải sợ ông. Ông Tô biết tính vậy, nên đem ma quỷ ra mà dọa trước, may ra sau khi ông chết, thì bà chịu theo lời khuyên của ông.

Nếu có ai biết ông Tô đang cần cái chết mà ai nguyện cho ông, thì ông cười vui mà an ủi họ - chết không phải là hại họ - rằng, nếu tin theo đạo Chúa, thì khi chết được vào thiên đàng, nguyện đi chân Chúa, sung sướng thế nào mà ai cũng sợ chết? Nếu theo đạo Phật, thì khi chết cũng sợ vào Tây Phương Cực Lạc, vĩnh cửu an bình, thì mừng vui chết sao lại bị ai? Và nếu nói theo đạo Lão Tử Ma, thì cái xác thân trần gian, có thể ví như áo quần ta mang, khi nó đã sờn cũ, xấu xí, rách rưới mà nát ròi, thì nên bỏ đi, mà mang áo quần khác, đời ý nói đi đời thai kiếp khác, mang thân xác mới hơn.

Ông Tô nói với bạn rằng, thân xác ông bây giờ như cái quần đã mặc mòn, rách đấy, không còn che được cái muông che, thì phải bỏ đi, không xài nữa là hơn. Bởi vậy, ông bình tĩnh đón chờ cái chết cần. Khi biết ông buông thả sắp chết, thì phút đầu tiên, ông lên người đi. Nhờ ngửi mau sau đó, ông nghĩ rằng bây giờ chỉ còn hai con đường đi là chết. Một là rõ ràng ai, than thân trách phận, oán thán đời đời, làm cho hàng ngày người người còn lại trở thành u ám, khổ sở, muộn phiền. Hai là bình tĩnh chấp nhận đi không thể tránh được vì thái độ tích cực, lạc quan, vui vẻ. Làm cho hàng ngày còn lại thành tươi vui, tốt đẹp và ý nghĩa hơn. Khi ra đi sẽ không có chút tiếc thương buồn. Ông chỉ còn con đường sau, nên không buồn bực, không hoang mang, không bị ai.

Ông thấy cuộc đời đáng yêu hơn, đẹp hơn. Ông mỉm cười vui vẻ đón nhận những người khác,

Ngũ đạo đố t trố i

Tác Giả: Tràm Cà Mau

Thứ Hai, 16 Tháng 1 Năm 2012 15:51

từ ngày còn trẻ. Mọi sáng dậy, ông ca hát nhấc vui, và nói chuyện khôi hài cùng vợ con. Ông cố làm đẹp lòng mọi người, vì ông nghĩ rằng, sau khi nhậm mệnh xuông, thì dù có muộn thì vợ và những người thân thân ông, cũng không còn làm được nữa. Ban đầu, vợ con, gia đình, ai cũng ái ngại, nên cố xa tránh, dè dặt, gườm gườm nhìn ông. Về sau, thay thái độ bình thường của ông, mọi người quên đi chuyện ông sắp xa lìa cõi đời này, mà cố xa vợ ông không khác gì người bình thường. Đôi khi bị vợ gọt gông, bị con giận hờn, bị bọn bè to tiếng, ông không buồn giận, mà cảm thấy tức cười, và thay thế ông hờ hờn.

Ông Trần dần thêm vợ rằng ông đăng báo, không đăng cáo phó gì cả. Ông làm rần, bọn trí bà con gần xa, buớc hợm phở thăm viếng. Không nên để phở ai phúng điếu chia buồn. Ông đưa a tờ báo cho bà, và nói:

- Em nhìn vào mấy cái cáo phó này đây, để thấy buồn cười: Chúng tôi đau đớn báo tin cho thân bằng quyến thuộc: Ông Nguyễn Văn Mạnh đã được Chúa gọi vào ngày, tháng, năm, hàng tháng 82 tuối... Được Chúa gọi thì phở vui mừng, sung sướng, chớ sao lại đau đớn báo tin? Vợ và Chúa là khở làm sao? Có đi tù cả ở đâu mà đau buồn? Đáng ra phở cáo phó bằng câu: "Chúng tôi hoan hỷ báo tin cùng thân bằng quyến thuộc rằng, Ông Nguyễn Văn Mạnh đã được Chúa gọi vào ngày, tháng, năm,..". Và đây, mấy cáo phó khác, cũng "khóc báo" với thân bằng quyến thuộc là thân nhân chúng tôi đã về cõi Phở. Về cõi ma về ông quở sớ mọi khóc báo, chớ về cõi Phở, sướng quá, mà khóc cái gì?

Bà Hoa nhăn mặt nói:

- Anh ông chi li biệt biệt câu chuyện. Đó là mặt trái nói thôi. Vì có ai biệt chớ đi về đâu mà dám vui, buồn. Những chớ cho là về thiên đàng, cõi lạc, vợ và Chúa Phở, cho người sớ an lòng. Không lại báo tin ông nói tôi được quở sớ rớ đi rồi. Dù sớ có gian ác ở đâu, khi chết cũng có quyên hy vọng về nơi lạc phúc, bình an.

Ông Trần lúc đầu nói tiếp:

- Em có thấy ông cố Trần ông nhậm liệt giở ông hai năm, không chớ ông được, nhở bọn hành hình, chớ nhà lao đao đao ở chớ chăm sóc. Hai vợ chớ ông bác Thu con chớ, vì khở nhở quá, gây gở nhau, gia đình suýt tan vỡ. Khi chớ mặt, chớ nhà thờ phở sung sướng cho chớ, và cho mọi người trong gia đình. Thế mà khi cáo phó, cũng đau đớn báo tin. Bà con bọn bè đăng báo chia buồn, cũng

là vô cùng thäng tiäc, vô cùng đau đän. Tang gia mäng, mà bà con läi chia buän. Bà con muän cä näm đó mãi, đä khä thân cä, khä con cháu cä lâu dài hän näa hay sao? Hay là hä không phäi khä cäc chăm sóc cä, không phäi đau lòng khi thäy cä näm liät ra đó, nên cä chät hä buän đau? Bäi thä, khi anh chät, anh không muän cáo phó, không muän ai phân äu chia buän. Chät cũng là mät tiän trình cäa tä nhiên cäa träi đät, thì có chi mà phân äu, chia buän. Có ai säng mãi đäc?

Bà Hoa không đäng ý, nói län:

- Mät mát nào mà không đau buän? Dù biät chäc räng, ông cä Träng chät là thoát đäc khä đau đang hành hä. Nhäng khi cä mät, cä nhà cũng buän vì mät cä, mà vui vì cät đi đäc gánh näng, bät đäc mäi thäng tâm khi thäy ngäi thân yêu cäa mình khä cäc näm đó.

- Thä thì khi cä mät, chäc chän cä nhà vui nhiäu hän buän, mäng nhiäu hän tiäc. Không ai dám nói mäng khi thäy thân nhân mình chät, vì sä thiên hä hiäu läm, tiäu đäm. Thä thì đäng giä đäi, nói là đau đän, tiäc thäng, mät mát. Mät cái gì mäi ngäi, chä mät cái khä đau hành hä, thì cäu cho mät säm, mät đi càng nhiäu càng mau, càng tät. Anh nghe nói ngäi Lào có quan niäm rät hay vä lä säng sä chät. Khi trong gia đänh có ngäi chät, hä không bao giä khóc lóc räu rä, mà bình tänh an nhiên, chäc räng hä đã thäm nhuän cái lä thâm sâu cäa Phät giáo, biät chät là giäi thoát, rä säch nä đäi.

Bà Hoa häi:

- Hay là đäi säng dân hä đau khä läm than quá, nên chät đi là khäe chẳng? Chät là hät lo cäm áo, khäi đói khát bänh tät?

Bà Hoa nghĩ là ông Tä không thäng bà đä nhiäu, nên cä thän nhiên träc cái chät cän kä. Bà không biät làm sao chäu näi cänh cô đän khi säng thiäu ông trên đäi. Ông Tä thäng nói väi bän bè räng, räi ai cũng phäi chät. Không chät säm thì chät muän. Không chät lúc ba bän mä i, thì bäy tám chín chäc tuäi cũng phäi chät. Cuäc đäi, có thä ví nhä mät đäm, không đi ngä lúc chín mä i giä, thì mä i hai giä, mät giä sáng cũng phäi đi ngä. Näu đäm không vui, thì täi giä không đi ngä säm cho khäe, mà phäi thäc đä näi buän gäm nhäm. Näu đäm nay đau răng thì cä thäc làm gì, ngä säm đi mà quên đau. Nhiäu ngäi säng väi thái đä nhä sä không bao giä chät, cho nên tích tä cäa cäi, bao nhiêu cũng không väa, làm nhiäu điäu không đäng, không phäi. äi

võ y, khi biế t mình sắ p chắ t, thì hắ t hoắ ng khóc lóc, bi ai, mà vắ n không tránh đắ c. Nhiế u vắ vua chúa đắ i xắ a cũng muắ n sắ ng đắ i, nên uắ ng thuắ c trắ ng sinh, mà ngắ đắ c chắ t sắ m.

Còn gia đình, thì thắ i gian đắ u thắ y thiế u vắ ng, mắ t mát, nhắ ng rắ i sau cũng quen đắ n, vì phắ i lo lắ ng nhiế u công viắ c khác trong mắ t cuắ c sắ ng bình thắ ng, không còn có thì giắ mà tí c thắ ng, mà bi ai. Phắ n ngắ i chắ t, buắng tay là xong tắ t cắ , bình yên vĩnh viắ n. Không còn phắ i lo công viắ c làm ăn, lo cắ m áo gắ o tiắ n, không còn lo làm giàu, lo tích trắ cắ a cắ i, không còn ghen tuắ ng, giắ n hắ n, không còn phắ i thắ c khuya hắ c hành, hoắ c viắ t vẫn làm thắ mắ t nhắ c, không còn theo đắ i mắ ng lắ n mắ ng bé, không ắ u tắ đắ n vắ t vì thắ i thắ , vì đắ t nắ c, quế hắ ng... Bắ hắ t. Tắ t cắ cũng chắ là tro bắ i. Thiên hắ còn ngắ ng mắ , còn khen ngắ i nhắ ng anh hùng liắ t sĩ trong lắ ch sắ , nhắ ng chính các ngắ i nắ y có còn biế t gì nắ a đầ u? Cũng là mắ t mắ xắ ng khô mắ c nát, đầ u có nghe, có cắ m xúc, hân hoan, vui thú gì. Có ca ngắ i, nhắ c nhắ thì đắ các thắ hắ con cháu vắ sau noi gắ ng ngắ i đi trắ c mà đình giắ quế hắ ng, mà sắ ng cho đắng hoàng, cho nên ngắ i, đắ ng làm viắ c xắ u xa đề tí n.

Ông Tắ đắ n vắ làm mắ t đắ m tang đắ n giắ n, không mắ nắ p hòm cho bắ n bè thăm viắ ng nhìn mắ t. Hát nhắ c vui trong tang lắ , không khóc lóc, mà vui cắ i tắ nhiên. Sau khi thiế u xong thì gắ i tro xắ ng vắ quế nhà, đắ ng xây mắ , đắ ng đắ p bia. Bà Hoa thì chắ muắ n làm giắ ng nhắ tắ cắ mắ i ngắ i. Ai làm sao mình làm vắ y trong khắ năng tài chánh cắ a gia đình. Bà không muắ n làm khác ai, đắ hắ có thắ nghắ đắ , bàn ra nói vào, thêm thắ t thêu đắ t. Nhắ ng bà cũng không nắ tắ chắ i ắ c nguyắ n cuắ i cùng cắ a ông.

Hai ngắ i con cắ a ông bà, đắ a con gái đắ u thì tán thành, muắ n làm theo ý kiắ n cắ a bắ , đắ a con trai phắ n đắ i, vì sắ thiên hắ chề cắ i. Ông nói vắ i con: Con nên vì bắ , không nên vì thiên hắ . Ông Tắ xin nghắ viắ c, đi thăm bà con hắ hàng, đắ n đầ u ông cũng nói chuyắ n khôi hài, vui vắ , nắ ng nàn vắ i bắ n bè bà con, thắ c đêm, uắ ng rắ u, hát hò, ngắ m thắ , ăn uắ ng không kiềng cắ . Theo ông, thì kiềng cũng chắ t, mà không kiềng cũng chắ t, chắ t sắ m hắ n vài tháng, vài tuắ n, cũng chắ ng nghắ lý gì.

Còn chắ ng bao lâu nắ a, kiềng cắ làm chi cho khắ thân, cho đắ i mắ t đi mắ t phắ n ý vắ . Ông cho rắ ng, đắ sắ ng đắ n trên năm mắ i tuắ i là quá lắ i, quá đắ , không có gì đắ nuắ i tí c. Thắ y ông tắ i vui, ngắ i biế t ông có bắ nh sắ p chắ t, cũng quên mắ t là ông đắng bắ nh, ngắ i không biế t bắ nh trắ ng cắ a ông, thì ông cũng không muắ n nói ra làm gì. Ông đắ a bà và hai con đi chắ i mắ t chuyắ n trên du thuyắ n. Ông tham gia các cuắ c chắ i tắ p thắ trên du thuyắ n nhắ hát hò, nhắ y múa ca hát, tham gia các buắ i hòa nhắ c, uắ ng rắ u, cho đắ n khi mắ n cuắ c. Ông vui vắ , bình tính đắ n nắ i nhiế u khi bà quên mắ t là vắ chắ ng không còn bên nhau bao lâu nắ a.

Ông Tò chuò n bò tinh thò n cho vò , cho con, đò chò p nhò n mọt sò thò c không tránh đò c. Chò p nhò n vò i sò bình tò nh, sáng suò t, không vui vò nhò ng không bi ai. Có ngò i nói cho ông Tò nghe vò kinh nghiò m cò a nhò ng kò đã chò t thò t ròi, mà sò ng lòi nhò sò mò u nhiò m nào đó. Rò ng khi chò t, thì thò y mình đi vào mọt vùng ánh sáng lòi, ròi t hân hoan sung sò ng, khoái cò m tràn trò . Bò i vò y, nên ngò i đã tròi qua cò n tò , thì không còn sò chò t nò a, mà đón nhò n nhò là mọt ân huò cò a tròi đò t. Ông Tò không tin chuyò n cò n tò , vì ông vò n con ngò i thò c tò và lý trí, cái gì chò a kiò m nghiò m đò c thì chò a tin. Nhò ng cho ròi ng, nò u đò c nhò vò y thì càng tò t. Nò u không đò c vò y, thì cũng thôi.

Cuò c đò i ông Tò đã tròi qua nhiò u giai đò n sò ng khò . Chò a xong đò i hò c thì bò kêu đi lính, tham đò nhò ng trò n chiò n kinh hoàng, ngày đêm trò n đóng nò i ma thiềng nò c đò c, đã tò ng bò bò t làm tù binh, đã vò t ngò c. Khi miò n Nam thua trò n, phò i đi tù nhiò u năm. Đã sò ng trong chò đò hà khò c kìm khò p, bò a đối bò a no. Đã đi qua biò n tìm tò do. Và sò c nguyò n ròi ng, đò c sò ng thêm mọt ngày trong xò tò do, thì có chò t cũng không có gì ø tiò c nuò i. Thò mà ông đã sò ng thêm đò c nhiò u năm trong mọt xã hò i có tò do, dân chò . Con ngò i đò c pháp luò t bò o vò , tôn tròi ng. Ông biò t n tròi đò t đã cho ông cái phò n thò ng vô cùng quý giá đó trong nhiò u năm qua.

Ông Tò chò là mọt ngò i bình thò ng, có đò c tò t xò u. Có chút ròi u chè, nhò ng không ghiò n và say sò a. Khi vui bò n vui bè, thì ai đò n đâu, ông đò n đó. Ông hòa đò ng cùng đám đò ng. Thò nh thoò ng ăn nhò u cùng bò n bè, nói chuyò n tròi đò t, vui chò i. Cò bò c ông cũng có chút chút, tò xò phé, bài cào, cò tò ng, cò vua, đi sòng bài. Nhiò u khi ông xoa mọt chò c cùng bò n bè, mọt mò ch tò sáng thò bò y cho đò n chiò u chò nhò t mòi thòi, ai vò nhà nò y đò chuò n bò cho ngày đi làm vào thò hai. Ông không mê, không lò m, biò t đò ng lòi đúng lúc, không phò i khi thua cò bò c thì nóng mọt cò gò , và gò cho đò n bán nhà. Trai gái ông cũng có, nhò ng không làm hò i đò n ai, biò t giò i hò n cò a cuò c chò i. Không làm khò vò con, không gây khò đau cho ngò i khác phái. Thuò c lá, cà phê hàng ngày, ông không ghiò n, nhò ng cũng không bò hút thuò c.

Ông Tò còn có chút máu nghò sĩ. Ông thò i kèn hò c tiêu ròi đò t, nên lâu lâu theo ngò i bò n Mò gò c Phi Châu đò n các hò p đêm thò i kèn chò i, không lòi y thù lao. Ông có chân trong mọt ban nhò c tài tò , lâu lâu đi trình diò n ò các nò i công cò ng. Ông Tò có sáng tác vài bò n nhò c, nhò ng không ai hát, và hát không ai nghe, không ai khen, nên ông không sáng tác nò a. Ông Tò cũng thích đò c truyò n, đò c thò . Ông cũng có làm thò , nhò ng bà Hoa là vò ông, khuyên đò ng đò cho ai biò t nhò ng bài thò đó do ông viò t, vì ngò i sò ngò i ta cò i lây cò bà. Ông nghe vò chò , nò n lòng, không muò n làm thò nò a. Tuy nhiên, có nhiò u khi cao hò ng, không cò m đò c cò m xúc, ông cũng làm thò chò i, và đò u kín, vì sò vò đò c đò c chò bai.

Mọt ngò i bò n cò a ông Tò cũng thích thò phú, thò ng cùng ông ngâm vò nh khi nhàn tò n, mọt hôm nghe ông nói vò quan niò m cuò c đò i, lòi sò ng và cái chò t. Ông nò y ngò i nghe mà đò ra, và

nĩi:

- Bác chĩ chút, tĩi lĩ c tìm bài thĩ cĩ a mĩ t õng bĩ n tĩi, sao mà ý tĩĩ ng cĩ a bác vĩ i õng kia trùng nhau, nhĩ cùng hĩ c mĩ t sách. Kĩ lĩ ghĩ. Lĩ n đĩ u đĩ c bài thĩ nĩ y, tĩi khoái quá, phĩ i xin õng bĩ n cho tĩi mĩĩ n, chĩ y ra phĩ, chĩ p lĩ y mĩ t bĩ n, còn cĩ t giĩ đĩy.

Õng Tĩ cĩ m lĩ y bài thĩ dài, vĩ a đĩ c vĩ a gĩ t gũ, đĩ c xong õng vĩ ãuĩ sung sĩĩ ng, nĩi:

- Tuyĩ t. Hoàn toàn giĩ ng hĩ t suy nghĩ cĩ a tĩi. Bác ãm tĩi đĩ n giĩ i thiĩ u tác giĩ bài thĩ nĩ y ãĩ. Bác xem đĩ y, ãu phĩ i mĩ t mĩnh tĩi suy nghĩ khác đĩ i ãu. Cĩ nhiĩ u ngĩĩ i cùng mĩ t ý nghĩ, nhĩ ng khĩng ãm nĩi ra, khĩng ãm thi hĩnh. Đĩng nhĩ cĩ Nguyĩ n Cĩng Trĩ cĩ viĩ t là chĩ ta ngĩ i hiĩ n tĩi, ngĩĩ i xĩ a ãĩ ngĩ i rĩi. Tĩi đĩ t chĩ Hĩn, nhĩ mang máng hĩnh nhĩ là Ngĩ kim nhĩ t tĩ i tĩ a chi đĩ a, cĩ chi nhĩn tĩ n tĩĩ n ngĩ tĩ a chi (1). Mĩ y õng Tây cũng tĩ ng viĩ t là đĩĩ i ánh mĩ t trĩ i nĩ y, khĩng cĩ cái gĩ mĩ i cĩ. Nhĩ ng suy nghĩ cĩ a tĩi vĩ cái chĩ t, sĩ sĩ ng, ngĩĩ i xĩ a cũng ãĩ viĩ t nhiĩ u, tĩng ã n bĩng bĩ c trong kinh Thĩnh, kinh Phĩ t. Ngĩy xĩ a khi còn nhĩ, bĩ mĩ tĩi gĩ i tĩi vĩo hĩ c nĩ i trú trĩĩ ng đĩ o Thiĩn Chĩa, mĩ i ngĩy mĩ i ãm đĩ u đĩ c kinh Thĩnh. Hĩi ãĩ tĩi khĩng hiĩ u hĩ t ý nghĩ cĩ a kinh, tĩi tĩĩ ng lĩ m đĩ c kinh là ngĩy ãm kũ gĩo sĩ xĩt thĩĩ ng cĩ a Chĩa. Tuĩ i trĩ ng u muĩ i và ngĩng cuĩ ng nĩn tĩi khĩng cĩ m tĩnh vĩ i chuyĩ n kinh kĩ, nhĩ ng khi lĩ n lĩn, đĩ c lĩ i kinh Thĩnh, tĩi thĩ y hĩy quá õng. Lĩ i kinh an ãĩ, vĩ vĩ con ngĩĩ i trong khĩ ãu, trong bĩĩ c đĩĩ ng hoĩ n nĩ n, khi gĩ p cam go chĩm nĩ i, tìm đĩĩ c yĩn bĩnh đĩ chĩ u đĩ ng mà hĩ vĩ ng qua khĩ i ngĩ ch cĩ nh.

Õng bĩ n cĩĩ i, nĩi:

- Tĩi thĩ y nhĩ bác thĩ Phĩ t, mà lĩ i nĩi chuyĩ n Chĩa rĩnh rĩ. Bác cĩ theo đĩ o Cao ãĩ hĩy khĩng?

- Khĩng phĩ i đĩ o Cao ãĩ, nhĩ ng Phĩ t Chĩa gĩ cũng hoĩn ngĩnh. Bà xĩ tĩi vĩ n thĩĩ ng ãĩ chĩa. Ngĩy xĩ a khi còn trong quân đĩ i, ãĩng quân giĩ a nĩĩ rĩ ng, mĩ tĩi gĩ i cho mĩ y bĩ kinh Phĩ t, khĩng cĩ sách vĩ, bĩo chí, buĩ n mà đĩ c chĩ i. Khĩng cĩ tĩm tu hĩnh, nhĩ ng đĩ c mĩĩ, nĩ thĩ m vĩo trong tĩ tĩĩ ng lĩc nĩo khĩng hĩy. Bĩ i vĩ y, tĩi cĩ quan niĩ m rĩ t rĩ rĩng vĩ sĩ sĩ ng, cái chĩ t, và bĩnh tĩ nh ãĩn nhĩ n nhĩ mĩ t lĩ thĩĩ ng cĩ a trĩ i đĩ t, tĩ o hĩa.

Hai người đang nói chuyện, thì có bà bạn ghé chơi. Bà bạn yêu cầu ông T và bạn ông đóng tiền để mua đất chôn cất và xây mộ cho một người đồng hương Việt Nam nghèo mới chết. Gia đình không đủ tiền để làm ma chay và mua đất chôn nghĩa trang. Ông T móc ví, đóng ba chục đồng, và nói:

- Kêu gì thì tôi đóng tiền, chết thế tình trong lòng tôi nghĩ khác. Chết thì há thiêu là đẹp nhất, tốt nhất và lợi về sinh. Chôn xuống đất cho đời nó rúc rứa, cho sinh thế này có được gì. Một vài cái xác, mới có được cái không thối rữa, mà cũng khô đét năm năm nhả răng ra, hôi hám xúi xí. Năm chết chôn trong đất âm u, dùi đất lõm lõm, chết có sung sướng gì đâu. Rồi lâu ngày, thối da cũng rữa, xương cũng mềm. Được bao nhiêu năm? Mà cứ nghĩ kỹ xem, nếu người đồng hương chết phải có một năm mộ chôn hai tháng vuông, thì trên thế giới này có mấy triệu năm trước đây nay, và nhiều triệu năm sau nữa, thì người đã chết và sống chết, lấy đâu ra đất mà chôn. Không lấy thế giới này chôn còn một chút đất mà trở lại, nhón đôi chết hết sao? Nhiều người vẫn minh hiện nay, người ta thiêu xác. Bên Nhật, bên Tàu, bên Ấn và nhiều người khác nữa, người chết được há thiêu. Đạo Phật chính tông, thì các tăng ni đui được há táng, nhưng người theo đạo Phật nữa về, thì lợi chôn cất. Bày đất ma chay linh đình cho thêm tiền kém.

Bạn ông T hỏi:

- Có phải người theo đạo Chúa không dám há táng? Nghe đâu tin có ngày phán xét cuối cùng, và được sống lại. Bởi vậy nên phải giữ thân thể, không muốn thiêu tan thành tro bụi.

Ông T cười nói:

- Chết ngày phán xét cuối cùng, thì sống đá cũng đã mọc ra tro bụi, nói chi đến cái thân xác mong manh? Có lẽ những kẻ mê tín, kém hiểu biết, đi ngược lại ý nghĩa của kinh Thánh chẳng? Mà dù cho xương cốt có còn, thì cũng chết là chết xương cũ mềm, làm sao mà sống lại trên bờ xương đó được?

- Nghe đâu các nghĩa trang cũng bán đất trong vòng một trăm năm thôi - Bà bạn bàn thêm - Sau một trăm năm thì không biết họ có đào lên, đem chôn họ tiếp thế, hoặc đem thiêu đất đi chẳng?

Nhõ ng khi mua đờ t chõn, thân nhõn, khõng nghe ai nõi đờ n đờ u nõ y. Mà dù cho chõ nghõa trang có hõ a miõ ng là bán đờ t vĩnh vĩn, thì sau mõ t trãm năm, hõ đờo bõ đờ, cũng chõ ng ai hoài công đờ kiõ n. Lõ i hõ a trãm năm trõ c con chấu khõng nghe, khõng còn chõ ng cõ, cõ ngõ õ i hõ a hõ n lõ n ngõ õ i nghe hõ a hõ n, đờ chõ t tõ lâu. Mà có lõ con chấu cũng vì lo làm ăn, sinh kõ, đờ tõ tán, khõng ai còn đờái hoài chi đờ n mõ y ngõi mõ cõ a tiõ n nhõn trong các nghõa trang đờy đờ.

Bõ n õng Tõ nõi:

- Trong phim tài liõ u vĩ Tây Tõ ng, õ đờ đờ o Phõ t là quõ c giáo, õng Phõ t sõ ng cai trõ dân nhõ vua. Khi có ngõ õ i chõ t, thì hõ quàng dõy kờo lờ lên núi, sau đờ mõ y õng chuyờn môn chõ t xác chõ t ra nhiõ u khúc, và ném cho chim kờn kờn ăn. Trõng khiõ p lõ m. Khõng biõ t hõ làm nhõ thõ, có đờu lòng thân nhõn? Rõ nhõ câu nguyõ n rõ a õ xõ mình là chim tha quõ rõ a.

- Chõ ng có đờu lòng chi cõ - Ông Tõ bàn thõm - Bờn đờ toản đờ núi cõ ng. Muõ n đờo đờ ra làm huyõ t mõ cũng quá cõ c khõ. Thân nhõn ngõ õ i chõ t, đờ u có muõ n chõn cõ t đờ n mõ y cũng khõng ai làm nõ i vĩ c đờ. Cho chim ăn là tiõ n nhõ t. Có đời u, khõng biõ t làm sao chim kờn kờn khõng lờy bõ nh ngõ õ i chõ t, biõ t bao nhiõu là bõ nh nan y, vĩ trõng, vĩ khuõ n. Bõ i thõ, nờn tõi cho hõ a thiõu là sõ ch sõ và tiõ n lõ i nhõ t.

Câu chuyõ n bàn rõ ng đờ n phong trào Vĩ t Kiõ u vĩ quờ xây lờng mõ cho thân nhõn, cho tõ tiên, đờ n nõ i có nhiõ u làng thi đờa xây cõ t cho nguyõ nga, cho to lõ n. Thõ y lờng mõ ngõ õ i khỏc lõ n hõ n, thì đờ p cái cũ ra, xây lõ i cho lõ n, cho đờ sõ hõ n. Có nõ i ngõ õ i ta đờ t tên là Làng Ma, vĩ toản cõ lờng mõ. Ông Tõ cho rõ ng, xây lõ i mõ mõ cho tõ tiên đờ báo hiõ u, cũng là mõ t hành đờ ng tõ t, khõng có chi sai trỏi. Nhõ ng thi đờa nhau xây và xây cõ t có tĩnh cách phõ trõ õ ng thì chõ làm trò cõ õ i cho thiên hõ. Liõ u nhõ ng phõ n mõ kĩa đờ ng vĩ ng đờ c bao nhiõu năm, và còn đờ c con chấu chỏm sỏc đờ n bao giõ ? Rõ i cũng có ngày trõ thành hoang phõ, chõ ng ai đờái hoài đờ n, mà mõ c rõ a vĩ i thõ i gian. May ra, nhõ ng nõ i thiờng liờng nhõ đờ n quõ c tõ Hùng Võ õ ng, lờng mõ các bõ c anh hùng giõ nõ c, đờ ng nõ c, mõ i đờ c con chấu tiõ p tõ c tu sõ a chỏm nom. Thõ mà cũng có còn tõ tõ i, tàn tõ, khõng ai chỏm nom. Huõ ng chi mình, là thõ thõ õ ng dân, vô danh tiõ u tõ t, chõ a làm đờ c gì. Chõ a kõ nhõ ng kõ là tõ i đờ cõ a dân tõ c, bày đờ t xây lờng õ õ p xác; nhõ các õng lờnh tõ cõ ng sõ n tõ Âu sang Á, tõ tõ rõ i mõ mõ cũng bõ phá bõ, san bõ ng. Bõ thõ, õng Tõ đờ n vĩ con đờ ng xây mõ, tõ c bia cho õng làm chi.

Ông Tõ mõ õ n bài thõ cõ a õng bõ n vĩ đờnh máy và sõ p xõ p lõ i cho đờ p, in ra nhiõ u bõ n, phỏng ra mõ t bõ n lõ n, đờ dành khi õng chõ t sõ sõ đờ ng.

Chỗ bôn tháng, sau khi đờ c báo tin ung thờ, ông Tờ qua đờ i mà không đau đờ n nhiờ u, không dùng hóa hờ c trờ liờ u trờ c khi chờ t. Có ngờ i mách cho ông nhiờ u loờ i thuờ c ngoờ i khoa, ông cũng dùng thờ . Trong giờ i bôn bè thân tình, có ngờ i nói là ông Tờ đã tờ chờ n lờ y con đờ ng ra đi nhờ nhàng, không đờ bờ nh hoờ n hành hờ trờ c khi chờ t. Ông Tờ thờ ng đờ a rờ ng, còn nờ c thì còn tát, biờ t là dù có tát thì thuyờ n cũng chìm, thì quờ ng gàu đờ cho đờ mờ t trờ c khi thuyờ n chìm. Bà con bôn bè đờ n viờ ng tang ông Tờ tờ i nhà, khi bờ c vào cờ ng, hờ c sờ a soờ n lờ i bờ mờ t cho có vờ buờ n rờ u, nghiêm nghờ , đờ hờ p vờ i cờ nh tang ma, dù trong lòng hờ không có chút bi ai nào. Nhờ ng hờ nghe có tiờ ng nhờ c vui đờ ng rờ n rờ vờ ng ra tờ bên trong, hòa vờ i tiờ ng nhờ c là tiờ ng cờ i vui vang vang, tiờ ng n ào. Ngờ i nào cũng giờ t mình, vờ i vờ xem kờ lờ i sờ nhà, sờ đờ lờ m . Vào nhà, mờ i khách viờ ng tang đờ c phát mờ t tờ giờ y màu hờ ng, bên trên ghi bài thờ Khi Tôi Chờ t. Bài thờ cũng đờ c chờ p phóng lờ n, dán trên tờ m bờ ng che kín cờ mờ t bờ c tờ ng. Khách và chờ đờ ng vui vờ chuyờ n trò, cờ i đờ a. Không thờ y quan tài ông Tờ đờ a cờ . Trên bờ thờ có cái nờ nh ông Tờ phóng lờ n, miờ ng cờ i toe toét, tóc bù giớ lờ ng. Trờ c tờ m nờ nh cái hờ p vuờng chờ a tro xờ ng cờ a ông Tờ . Tiờ ng nhờ c vui vang vang tờ máy hát. Bài thờ in đờ m nét:

Khi Tôi Chờ t

Khi tôi chờ t, viờ ng tang đờ ng buờ n bã
Cờ i cho to, kờ chuyờ n tờ u vui đờ a,
Trong sáu tờ m biờ t chờ c tôi hờ đờ ,
Lên tình thờ n, nờ m áp buờ i tiờ n đờ a,
Nờ u làm biờ ng, cờ nờ m nhà thoờ i mái
Viờ ng thăm chi, vài phút có thêm gì?
Mờ t đã nhờ m. Lờ nh thân. Da bờ m tái.
Đờ u bôi son, trát phờ n cũng thăm chi.
Tôi đờ trờ c, hờ n gờ p nhau đờ đó,
Ai thay da mỗ mỗ sờ ng trờ m đờ i.
Kờ trờ c ngờ i sau, xờ p hàng xuờ ng mờ
Biờ t đờ a là khờ i đờ m cuờ c rong chờ i.
Nờ u có khờ c, khờ c cho ngờ i còn lờ i,
Bờ i tờ nay thiờ u vờ ng nờ i đờ y vờ i.
Cũng mờ t mát, dáng hình, lờ i thân ái
Tờ a nờ ng nhau, hờ t hờ ng giờ a đờ t trờ i.
Đờ ng đờ ng báo, phân nờ u lờ i cáo phó
Chuyờ n thờ ng tình, phí giờ y có ích chi?
Gờ i mua gờ o, giúp ngờ i nghờ o đờ i khó
Đờ u đờ a buờ n nhờ ng kiờ p sờ ng hàn vi,
Trờ i nhờ c vui cho ngờ i ngờ i ý thờ c,

Cuĩ c nhĩn sinh sũ ng chũ t cũng tũũ ng đũ ng,
Khi nũ m xuũ ng, xuũ tay và nhũ m mũ t
Thĩ đĩu buũ n hũ nh phũc cũng hũ khũng.
Đũ ng xũ mũ , khũ c bĩ ghi tĩn tuũ i
Vũi trũm nũm hoĩng vũ ng, chũ ng ải hoĩi.
Vũ trũ vũ cũng, thũ i gian tũũ p nũ i,
Tũ tũ ngũũ i đũ chũ t tũ sũ khũi
Khi tũ chũ t đũ ng mĩ chũy đĩnh đũm,
Hũ ả thiũ tũn, tro xũc gũũ i vũ quũ
Đũ u bũ n bũ n, cũng lũ nhũ, bũ u bũ n
Trũng tũ cũn thũ thiũ t chũt tĩnh mũ
Thĩ cũng C, H, O, N kũ t lũ i
Nũ m trũ xũũ ng hũi cũ t khũc nhũu gũ
Nhũ ng đũ t mũ chũn hũo niũ m thũn ải
Cho tũ vũ , dù cũt bũ i vũ trũ.

▣ *Khi tũ chũ t...*

Ngũũ n: radiolab.org

Khi đũ c xũng bũi thũ , cũ ngũũ i thũ mũ m cũũ i, cũ ngũũ i vui hũ n, và nũi chũyũ n oĩng oĩng. Hũ cho rũ ng bũi thũ đũ nũi hũ t ý ngũũ n cũ ả ngũũ i chũ t. Ngũũ i chũ t khũng muũ n bũ n bũ buũ n rũ u, thũũ ng tũũ c, thũ viũ c chũ mũ lũ i lũm bũ , gũũ ng gũ o tũ o rũ nũt buũ n khũ trũn mũ t. Vũ cũn ngũũ i

chờ t cũng không tở vờ buờn rờ u, mà cũng không hờn hờ. Không mờ t tiờng khóc lóc, thờ than. Nhờc vui vờn đờn đờp phát ra tở máy vang đời. Khi khách đã đờn chờ t nhà, và đứng giờ cờ hành tang lờ, bà vờ ông Tờ và đờa con trai mang áo quờn trờng đờng chờp tay bên bàn thờ, cô con gái đờng bên tờ mờ nhờ ông, cờ mờ máy vi âm nhờn miờng cờ i và nói:

- Thờa các cờ, cô bác chú dì, bà con bờn bè thân thiờ t xa gờn, chúng tôi xin cảm ờn quý vờ đã có lòng đờn viờng tang Ba chúng tôi. Tang lờ nờy làm theo ý nguyờn cờa ngờ i quá cờ. Không làm tang lờ theo tờ cờ bình thờng, vì sờ trái vờ i ờ c vờng cuờ i cùng cờa Ba chúng tôi. Chúng tôi xin nhờn lờy mờ i lờ i trách móc nờu có tờ bà con bờn bè. Ba chúng tôi đã bình tĩnh và vui vờ đón cái chờ t nhờ mờ t sờ trờ vờ không tránh đờ c. Trong nhờng ngày cuờ i cờa cuờ c đời, Ba chúng tôi rờ t vui, chuờn bờ kờ cho gia đĩnh và cho chính ông. Ông đã đờn dò chúng tôi, không nên khóc lóc, không nên buờn rờ u, vì sờ thờ c không có chi đáng buờn cờ. Ông đờn chúng tôi vờn cuờn bẵng sau đây cho bà con cô bác nghe. Ngờ i con gái đờn bên bàn thờ, bờ t máy, có tiờng ông Tờ cờ i hẵng hờc vui vờ, làm mờ t sờ ngờ i không cờ m đờ c, cũng cờ i theo. Mờ t vời bà yờu bóng vĩa sờ xanh mờ t. Sau tiờng cờ i chào, thì có tiờng ông Tờ đờ c bài thờ dán trên tờng, giờng đờ c rờ t chờ m rời, rõ ràng, nhờ đang nói chuyờn thờ thờ vờ i bờn bè.

Mờ i ngờ i im lờng lờng nghe, ngờ i thì nghiêm trang, ngờ i thì mờ m cờ i. Giờng Huờ cờa ông Tờ đờ c chờ m và ngân dài nhờng đờn ông đờ c ý: Tôi đi trờ c, hờn gờp nhau ờ đó. Ai thay da mĩ mĩ sờng muờn đời, Kờ trờ c ngờ i sau xờp hàng xuờng mờ, biờ t đờu là khờ i đờ m cuờ c rong chờ i.

Cuờ i cùng, có mờ t trằng cờ i ha ha cờa ông Tờ đờ chờ m đờ t bài thờ. Sau bài thờ, có ba ông ngờ i Mờ, hai ông da đen, mờ t ông da trờng, cờ m đàn và kờn trờ i lên mờ y khúc nhờc vui, các ông nhún nhờy uờn éo, nhiờu lúc đờ m chân xuờng sàn. Ba ông cùng lúc lờ c, làm hàng mờ t, đờ quanh phòng khách, nhờ múa lờn trờ c bàn thờ ông Tờ. Nhờng ông nờy, là bờn chờ i nhờc vờ i ông Tờ tờ i các quán ca nhờc ban đờm.

Bờng nhiên, bà chờ ông Tờ nhào ra, lẵn lờn trờ c bàn thờ mà khóc lóc gào lờn:

- Cờu Tờ i là cờu Tờ. Chúng nó đem cái chờ t cờa cờu ra mà bẻu rờu hờ hàng. Vờ cờu muờn đời lờy chờng sờ m nên bày ra cái cờ nh chờng tai gai mờ t nờy. Con cờu cũng là thờ bờ t hiờu bờ t mờ c, cha chờ t mà không có mờ t giờ t nờ c mờ t, còn cờ i nói lung tung. Chờ có tôi là chờ câu, thờng cờu thờ t tình thời, ruờ t đờ t lòng đờu, nên khóc than đây.

Ông chng ch y đ n ôm bà kéo ra, và nh nh giải bày. Bà vùng vng và càng khóc l n h n, x v bà T nh ng câu t c t u n ng n . Bà T ôm m t khóc lóc. Bà ch ch ng nói l n: Mai m t chúng mày ch t, bà đ n phóng u lên hòm chúng m y. Nhi u ng i bà con đ n ph ông ch ng lôi bà ch ông T ra xe ch y đi.

Khách vi ng tang l ng ra, và có ng i l ng l ng ra v không chào h i ai, vì s gia quy n ng ng ng ngng. Cô con gái ông T đ ng ra xin l i m i ng i vì chuy n không may, không vui v a x y ra.

M t b n thân c a ông T , quen nhau t thu trung h c, đ i đi n bà con, đ n tr c bàn th , v vào h p tro x ng, c i ha h và nói:

- T i, ông là s m t r i đó, ch có ai b ng ông. Ông hi u t n t ng l huy n vi c a t o hóa. S ng cũng vui, mà ch t cũng vui. S ng cũng dám làm, mà ch t r i cũng dám làm, và làm đ c. Tôi cũng c mong r ng, sau khi ch t, v con làm cho tôi m t đám tang nh th n y, thì vô cùng sung s ng. T ng ông nói đùa ch i, ai ng làm th t.

M t v m c s là b n thân c a gia đình, cũng đ n tr c bàn th , và đoán ch c r ng bây gi ông T đã đ c v v i Thiên Chúa. Ông cho r ng thái đ c a ông T tr c cái ch t r t sáng su t, đáng khâm ph c, và đáng đ c m i ng i noi theo. M t v s già, có bà con h hàng v i ông T , đã t ng vi t nhi u sách Ph t và rao gi ng đ o t bi, nói tr c linh v :

- B n đ o không c n đ c kinh c u siêu cho thí ch vì linh h n thí ch đã th c s siêu thoát tr c khi ch t. Thí ch không v ng b n cõi tr n, không h l y vào cái thân xác t m b . Thanh th n ra đi nh k đi ch i, thông dong, d dàng. Thí ch đã hi u th u đáo cái l vô th ng trong đ o pháp.

M i ng i ra v , lòng nh nhàng, t ng nh đi trong m . T phía nhà ông T , còn vang v ng nh c vui đ a ti n đám tang khách.

Sau tang l , bà Hoa v ông T th phào. Bà vui m ng vì đã làm đ c đúng l i căn đ n c a ch ng mà không b tai ti ng. Bà ch s tai ti ng thôi. May m n, đa s bà con đ u tán thành nghi th c tang l , và n u không tán thành, h cũng im l ng, ch có bà ch ông T gây r c r i thôi. N m tro x ng c a ông T đ c v con gói k b n năm l p, b vào h p b ng ch t nh a dày, đ cho kh i v , r i g i b o đ m v Vi t Nam. Chi c xe ch hàng c a hãng v n chuy n b

Ngũ dũ o đũ t trũ i

Tác Giả: Tràm Cà Mau
Thứ Hai, 16 Tháng 1 Năm 2012 15:51

tai nũ n trũn đũũ ng ra phi trũũ ng. Xe rũ i tũ cũ xa lũ cao ba tũ ng xuũ ng đũ t, thũng xe vũ nát, hàng hóa tung vung vũũ, rách nát, cháy xém. Anh tài xũ gũũ hũ t tay chân và xũũ ng sũ ng, hũ p hũ i. Ngũũ i ta đũ n rũ ng anh tài xũ buũ n vì bũ vũ cũ m sũ ng, đũ uũ ng rũũ u say xũ n, không đũũ u khiũ n đũũ c tay lái.

Cái hũ p tro xũũ ng cũ a ông Tũ bũ rách và cháy xém mũ t mũ t phũ n đũ a chũ , đũũ c gũ i lũ m đũ ngao du qua xũ Nambia bên Phi Châu. Cô con gái ông Tũ hũ i tin tũ c bên nhà hàng ngày, qua liên mũ ng máy vi tính, vũ cái hũ p tro xũũ ng, mũ đũ n hai ba tháng vũ n chũ a nhũ n đũũ c. Bà Hoa viũ t nhiũ u thũ khiũ u nũ i hũ ng chuyên chũ . Hũ trũ lũ i là sũ bũ i thũũ ng cho bà hai trăm sáu mũũ i tám đũ ng. Bà Tũ khóc lóc, thuê luũ t sũ đũm đũ n kiũ n. Sáu tháng sau, nhũ còn có đũ a chũ ngũũ i gũ i, nên cái hũ p tro xũũ ng đũũ c hoàn trũ cho gia đũnh, vũ i ghi chú là không có đũ a chũ ngũũ i nhũ n. Bà Hoa mũ ng ôm cái hũ p mà khóc rũng. Lũ n nũ y, bà Hoa quyũ t đũ nh tũ tay đũm hũ p tro xũũ ng ông chũ ng vũ tũ n Viũ t Nam. Bà sũ thũ t lũ c thêm lũ n nũ a, thì tũ m lòng hoài.

(1) ũ ũ ũ ũ ũ ũ , ũ ũ ũ ũ ũ ũ : Nguyũ n Công Trũ dùng hai câu này trong bài Chũ Nhàn. Nguyên thuũ hai câu thũ tiũ ng Hán này ũ bài tũ a truyũ n Tây sũũ ng ký cũ a Vũũ ng Thũ c Phũ đũ i Nguyên; ý nói: chũ ta đũng ngũ i hôm nay thì ngũũ i xũ a đũ tũ ng ngũ i trũũ c rũ i. Ý nói: ũ đũ i này không có cái gì là mũ i cũ . (Nguũ n: wikisource)